

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Polityka gospodarcza strefy euro w 2017 r.”**(opinia dodatkowa)**

(2018/C 081/31)

Sprawozdawca: **Petr ZAHRADNÍK**Współsprawozdawca: **Javier DOZ ORRIT**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	27.4.2017
Podstawa prawna	Art. 29 pkt A przepisów wykonawczych do regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	5.10.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	19.10.2017
Sesja plenarna nr	529
Wynik głosowania	158/4/6
(za/przeciw/wstrzymało się)	

Preambuła

Niniejsza opinia jest częścią szerszego pakietu czterech opinii EKES-u w sprawie przyszłości europejskiej gospodarki („Pogłębienie unii gospodarczej i walutowej”, „Polityka gospodarcza w strefie euro strefy euro”, „Unia rynków kapitałowych” i „Przyszłość finansów UE”) ⁽¹⁾. Pakiet pojawia się w kontekście procesu refleksji nad białą księgą w sprawie przyszłości Europy rozpoczętego niedawno przez Komisję Europejską i uwzględnia orędzie o stanie Unii wygłoszone w 2017 r. przez przewodniczącego Jeana-Claude’a Junckera. Zgodnie z rezolucją EKES-u w sprawie przyszłości Europy ⁽²⁾ i wcześniejszymi opiniami w sprawie ukończenia tworzenia UGW ⁽³⁾, w tym we wspomnianym pakiecie opinii podkreśla się potrzebę poczucia kierowania się poczuciem wspólnego celu w zarządzaniu UE, który które wykraczałby daleko poza techniczne podejście i środki techniczne. Jest to i byłoby przede wszystkim kwestia kwestią woli politycznej i wspólnej perspektywy.

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Wnioski i zalecenia uzupełniają opinię ECO/423, której przesłanki w pełni się popiera i wykorzystuje w niniejszej opinii. Są one również spójne z trzema innymi opiniami na temat perspektyw gospodarczych Europy, o których mowa w preambule.

1.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje postępy w rozwoju polityki gospodarczej w strefie euro i uważnie monitoruje określające ten rozwój okoliczności. Za szczególnie istotne uważa jednak okoliczności wiążące otoczenie strefy euro z aspektami budżetowymi oraz wzmocnieniem jej ram instytucjonalnych.

1.3. EKES uważa, że zasadnicze znaczenie ma wyważona kombinacja polityk w strefie euro, z właściwym połączeniem elementów monetarnych, fiskalnych i strukturalnych. Staje się to coraz istotniejsze z uwagi na przewidywane przetasowanie tych polityk zgodnie ze zmianami gospodarczymi.

1.4. Komitet nie zgadza się z odrzuceniem przez Radę Europejską pozytywnego kursu polityki budżetowej i wzywa do przemyślenia tej konkluzji. W szczególności przewidywane odejście od polityki luzowania ilościowego prowadzonej przez Europejski Bank Centralny przemawia za przyjęciem pozytywnego kursu polityki budżetowej. Jednocześnie zdaje sobie sprawę z konieczności odpowiedniego sterowania pozytywnym kursem polityki budżetowej, aby nie dopuścić do zwiększenia nadal wysokiego poziomu długu publicznego, a także ukierunkowania gona obszary generujące wyraźne długofalowe korzyści.

⁽¹⁾ Pakiet zawiera opinie EKES-u: „Polityka gospodarcza strefy euro w 2017 r. (opinia dodatkowa)”, „Śródkresowy przegląd unii rynków kapitałowych” (zob. s. 117 niniejszego Dziennika Urzędowego), „Pogłębienie UGW do 2025 r.” (zob. s. 124 niniejszego Dziennika Urzędowego) oraz „Finanse UE do 2025 r.” (zob. s. 131 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽²⁾ Opinia EKES-u Dz.U. C 345 z 13.10.2017, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. C 451 z 16.12.2014, s. 10 oraz Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8.

1.5. EKES odnotowuje lepszą sytuację gospodarczą w strefie euro i zaleca, aby w celu utrzymania i wzmocnienia tej tendencji podjąć zasadnicze kroki z myślą o stymulowaniu inwestycji i przeprowadzeniu reform strukturalnych sprzyjających większej wydajności i miejscom pracy wysokiej jakości. Reformy strukturalne powinny być wdrażane silniej, zgodnie z europejskim semestrem. Ponadto Komitet zaleca postrzeganie potrzeby reform strukturalnych jako całości – w strefie euro lub na poziomie UE – a nie tylko jako pojedynczych środków strukturalnych podejmowanych przez różne państwa członkowskie.

1.6. EKES zdecydowanie popiera wzmocnienie spójności w strefie euro zarówno pod względem ściślejszej koordynacji polityki gospodarczej i fiskalnej, jak i usprawnienia pośrednictwa finansowego poprzez stworzenie unii finansowej i zapewnienie większego wpływu euro w gospodarce światowej. Aby sprostać tym wyzwaniom, zaleca odpowiednie wzmocnienie ram instytucjonalnych.

1.7. EKES uważa, że euro jest walutą całej UE. Popiera działania na rzecz polepszenia sytuacji gospodarczej w UE, co znów doprowadziłoby do możliwości poszerzenia strefy euro i wywarło spodziewany pozytywny wpływ zarówno na tę strefę, jak i na jej nowych członków.

1.8. Komitet odnotowuje, że ze względu na brexit i małą przewidywalność obecnej administracji amerykańskiej trzeba również poświęcić należytą uwagę wydarzeniom politycznym i gospodarczym na świecie.

1.9. Komitet zdaje sobie sprawę z ograniczeń związanych z poprawą funkcjonowania strefy euro w ramach obowiązujących przepisów (zwłaszcza środków o charakterze strukturalnym). Konieczne będą nowe środki w odniesieniu do niektórych bardziej zasadniczych aspektów (np. poprawa ram instytucjonalnych czy wprowadzenie nowych instrumentów fiskalnych).

1.10. W kontekście zbliżającego się 2018 roku oraz zaleceń dotyczących gospodarki i polityki EKES podkreśla potrzebę rozpoczęcia debaty na temat następujących zjawisk:

- stworzenia unii fiskalnej,
- wzmocnienia odpowiedzialności państw członkowskich i ich zobowiązań względem strefy euro,
- potrzeby reform strukturalnych w ramach europejskiego semestru,
- dalszego wzmocnienia koordynacji i zarządzania gospodarczego,
- poprawy systemu pośrednictwa finansowego, co doprowadziłoby do zwiększenia realnych inwestycji długoterminowych zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, z wykorzystaniem roli EBI, EFI i EFIS 2.0,
- wywierania przez strefę euro większego wpływu na świecie.

1.11. EKES zdaje sobie sprawę, że zwiększenie inwestycji musi znaleźć odzwierciedlenie w wynagrodzeniach i spadku bezrobocia. Należy je także wykorzystać do przeciwdziałania nierównościom opisanym w niniejszej opinii, które – jeśli będą się utrzymywać i nie zostaną złagodzone – mogą stanowić zasadniczą przeszkodę dla długofalowego wzrostu gospodarczego.

1.12. Aby zapewnić niezbędne wsparcie obywateli dla odbudowy strefy euro oraz realizacji związanych z tym reform strukturalnych, należy wzmocnić wymiar społeczny tych reform i zastosować demokratyczne, przejrzyste formy zarządzania w strefie euro, które mają na celu zapewnienie dobrobytu gospodarczego i wysokiego standardu życia.

2. Kontekst

2.1. W ramach odbywającego się regularnie procesu europejskiego semestru Komisja Europejska opublikowała w listopadzie 2016 r. dokumenty dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz komunikat „W kierunku pozytywnego kursu polityki budżetowej w strefie euro”. EKES sporządził opinię ECO/423 w sprawie tych dokumentów, która została przyjęta na sesji plenarnej w lutym 2017 r. Od tego czasu rozwój polityki gospodarczej UE, a także działania podejmowane przez niektóre państwa członkowskie sprawiły, że kwestia ta uległa znacznym przeobrażeniom. Niniejsza opinia dodatkowa ma na celu odzwierciedlenie najważniejszych wydarzeń:

- zalecenie Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (marzec 2017 r.),
- wiosenna prognoza gospodarcza (maj 2017 r.),
- komunikat w sprawie zaleceń dla poszczególnych krajów na 2017 r. (maj 2017 r.).

Jednocześnie w omawianym okresie zostały opublikowane biała księga w sprawie przyszłości Europy i dokument otwierający debatę na temat pogłębienia unii gospodarczej i walutowej oraz przyszłości finansowania UE. Dokumenty te zostały następnie rozwinięte przez przewodniczącego Komisji Europejskiej Jeana-Claude'a Junckera w jego orędziu o stanie Unii we wrześniu 2017 r. Ponadto dało się zaobserwować widoczne zmiany w funkcjonowaniu strefy euro w odniesieniu do aspektów fiskalnych. Niniejsza opinia uwzględnia zatem perspektywy gospodarcze na 2018 r. i odzwierciedla propozycje EKES-u dotyczące zalecenia w sprawie polityki gospodarczej strefy euro w 2018 r.

2.2. Obecne ożywienie gospodarcze przebiega nieco szybciej niż oczekiwano. Niemniej nadal potrzeba większych inwestycji w strefie euro, które mogłyby wspomóc wyważony bodziec fiskalny, tak by uniknąć pogłębienia długu publicznego w perspektywie długoterminowej. Skutki kryzysu i realizowana polityka w dalszym ciągu mają wpływ na poziom bezrobocia, ubóstwa i nierówności, a także są przyczyną dysproporcji gospodarczych i społecznych między państwami członkowskimi. Ważne jest zatem stymulowanie perspektywy wzrostu i zwiększenie wsparcia dla inwestycji w strefie euro. Powinna temu także towarzyszyć polityka społeczna zmniejszająca ubóstwo i nierówności. Zgodnie z wiosenną prognozą gospodarczą Komisji Europejskiej kluczowe znaczenie dla utrzymania ożywienia gospodarczego mają inwestycje, którym towarzyszą odpowiednie zmiany płac i stały spadek stopy bezrobocia, i które w ten sposób przyczyniają się do wzmocnienia popytu wewnętrznego.

2.3. Ponadto strefa euro musi być bardziej spójna. Można by to zapewnić poprzez ukończenie unii finansowej, jeszcze w obecnych ramach, mając na uwadze oczekiwane korzyści dla inwestycji. Warto też dodatkowo wzmocnić koordynację polityki gospodarczej i fiskalnej ukierunkowanej na zdolność fiskalną strefy euro oraz stworzyć oddzielny budżet dla tej strefy. Solidniejsza struktura instytucjonalna strefy euro, umożliwiająca lepszą reprezentację wewnętrzną i zewnętrzną, a także większa odpowiedzialność poszczególnych członków wymaga obecnie wprowadzenia nowych przepisów.

2.4. W jednym z wariantów rozważanych w białej księdze w sprawie przyszłości Europy rozważa się możliwość pojawienia się Europy wielu prędkości, przy czym granica strefy euro byłaby najistotniejszą linią podziału. Jednakże w tym przypadku EKES jest zdania, że euro jest walutą całej Unii Europejskiej. Z tego względu pożądane byłoby tworzenie zachęt dla państw nienależących do strefy euro, tak aby rozważyły przystąpienie do strefy euro jako jeden z priorytetów swojej polityki wewnętrznej.

2.5. Zimowe i wiosenne prognozy gospodarcze Komisji Europejskiej koncentrują się na sytuacji „dużej niepewności” w związku z wewnętrznymi i zewnętrznymi zagrożeniami dla wzrostu wynikającymi z czynników handlowych, finansowych i geopolitycznych. W prognozie wiosennej Komisja wyraziła zaniepokojenie, że rozwój sytuacji w USA i Zjednoczonym Królestwie (brexit) prawdopodobnie negatywnie wpłynie na (umiarkowane) ożywienie gospodarcze w Europie. Administracja Trumpa jest mniej przewidywalna niż się początkowo wydawało, a utrzymujące się wysokie nadwyżki na rachunku obrotów bieżących w Niemczech i w strefie euro stanowią dla niej problem. Mogłoby to skłonić USA do przedsięwzięcia niekorzystnych środków polityki handlowej, co miałyby negatywny wpływ na UE i strefę euro. Trudno także przewidzieć skutki brexitu. Długie przygotowania do negocjacji nie dają żadnej pewności co do ostatecznego wyniku, a czerwcowe wybory pokazały, że należy liczyć się z komplikacjami i opóźnieniami w tej dziedzinie.

2.6. Najnowsza wiosenna prognoza gospodarcza Komisji Europejskiej sugeruje, że zalecenie Komisji i opinia EKES-u (ECO/423), w której poparto pozytywny kurs polityki budżetowej w strefie euro w 2017 r. (odrzucony obecnie przez Radę w zaleceniu z 10 marca 2017 r.), były właściwym kierunkiem działań. EKES nie zgadza się z decyzją podjętą przez Radę Europejską. Jest zdania, że zagrożenia, które pojawiły się w tym czasie, oraz wiosenna prognoza Komisji potwierdzają zasadność utrzymania pozytywnego kursu polityki budżetowej.

3. Uwagi ogólne

3.1. W związku z obchodami 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich oraz w dyskusjach na temat przyszłości UE podkreślano znaczenie UGW jako kluczowego priorytetu integracji europejskiej. Stwierdzono również, że pomimo utrzymujących się i jak dotąd nierozwiązanych problemów, błędem byłoby przyjęcie zbyt defensywnego kursu wobec strefy euro. Zamiast tego lepiej byłoby nakreślić ambitniejszą wizję przyszłości strefy euro i przygotować środki, które pomogłyby sensowniej wykorzystać jej potencjał. Komitet podziela to stanowisko.

3.2. Jeśli chodzi o prosperowanie gospodarki UE oraz sprawiedliwą redystrybucję wytwarzanego przez nią dochodu i majątku, w opinii ECO/423 podkreślono, że wyważona kombinacja polityk gospodarczych musi zawierać narzędzia monetarne, fiskalne i strukturalne oraz środki na rzecz poprawy funkcjonalności i skuteczności rynków finansowych, w tym odpowiednie regulacje mające na celu zapobieganie nieodpowiedzialnemu ryzykownemu zachowaniu niektórych instytucji finansowych. EKES jest przekonany, że w związku z wydarzeniami ostatnich kilku miesięcy zyskało to jeszcze bardziej na znaczeniu.

3.3. EKES w pełni popiera ukończenie i pogłębienie unii gospodarczej i walutowej do 2025 r. W tym kontekście niniejsza opinia jest zgodna z pakietem innych opinii EKES-u w sprawie przyszłości Europy, o którym mowa w preambule. EKES uważa, że szczególną uwagę należy zwrócić na wymienione poniżej zagadnienia.

3.3.1. Wzmocnienie i dalszą koordynację polityk budżetowych, gospodarczych i strukturalnych w celu stworzenia ich efektywnej kombinacji oraz z myślą o wdrożeniu silnej (specjalnej) linii budżetowej strefy euro w ramach budżetu UE. Po raz pierwszy na tak wysokim szczeblu politycznym w dokumencie otwierającym debatę na temat pogłębienia unii gospodarczej i walutowej użyto terminu „unia fiskalna”. „Unia fiskalna” w jednorodnym otoczeniu walutowym i gospodarczym i w ramach sprawnie funkcjonującego rynku wewnętrznego obejmowałaby również wspólną lub ściśle koordynowaną politykę budżetową (zarówno w zakresie podatków, jak i wydatków) wspierającą sprawiedliwe opodatkowanie oraz systemowe i skuteczne stanowisko wobec uchylania się od opodatkowania i oszustw podatkowych.

3.3.2. Kluczowym warunkiem wstępnym dla usprawnienia otoczenia strefy euro jest – w ramach kompleksowego postrzegania zarządzania gospodarczego UE, zwłaszcza w procesie europejskiego semestru – odpowiedzialność poszczególnych podmiotów. Trzeba utrzymać lub nawet wzmocnić odpowiedzialność i zobowiązania państw członkowskich we wszystkich mechanizmach zarządzania gospodarczego, włącznie z obiektywnym monitorowaniem, stosowaniem wszystkich środków zapobiegawczych i naprawczych oraz – w razie konieczności – sankcji.

3.3.3. Jako odpowiednie narzędzie zaleca się krajowe rady ds. produktywności, oparte na aktywnym udziale wszystkich odpowiednich partnerów społecznych, mogące ułatwić wdrożenie reform strukturalnych. Reformy te, oprócz poprawy zdolności gospodarczej poszczególnych państw członkowskich, znacznie przyczynią się do zwiększenia funkcjonalności i jednorodności całego jednolitego rynku poprzez usunięcie niektórych przeszkód i barier regulacyjnych, bez uszczerbku dla uznanych praw socjalnych i pracowniczych.

3.3.4. Trzeba znacznie poprawić skuteczność pośrednictwa finansowego, wykorzystując w tym celu wszystkich uczestników rynków finansowych, zgodnie z koncepcją unii bankowej i unii rynków kapitałowych. Priorytetem w tej dziedzinie powinny być rzeczywiste inwestycje, a nie zwiększenie wielkości wirtualnego sektora finansowego.

3.3.5. Dla silnej i cieszącej się szacunkiem UGW – w kontekście zmian zachodzących w globalnej gospodarce – bardzo ważna jest reprezentacja zewnętrzna. Potrzebujemy nie tylko uzgodnionych porozumień poszczególnych państw członkowskich z partnerami na świecie, w ramach których Unia zajmuje jednolite stanowisko, lecz także działań na rzecz osiągnięcia odpowiedniej struktury instytucjonalnej odpowiadającej wspólnym interesom w globalnym kontekście⁽⁴⁾.

3.3.6. Ponadto należało uwzględnić w sensownych wypadkach rozszerzenie strefy euro. Niektóre kraje, zwłaszcza Europy Środkowej i Wschodniej, wykazują pozytywne wskaźniki wyników gospodarczych i zostały dobrze ocenione podczas europejskiego semestru. Wydaje się, że mogłyby wesprzeć funkcjonowanie strefy euro i zwiększyć jej znaczenie w obrębie UE.

3.3.7. Na koniec, poparcie obywateli dla projektu UGW wymaga stworzenia instrumentów w celu zapewnienia demokratycznego charakteru decyzji dotyczących zarządzania gospodarczego oraz uzupełnienia jednolitego rynku solidnym filarem społecznym.

3.4. Za dość istotne dla funkcjonowania strefy euro EKES uważa propagowanie inwestycji oraz przeprowadzenie i wdrożenie reform strukturalnych, które można by jeszcze bardziej zdecydowanie promować podczas europejskiego semestru, zwłaszcza biorąc pod uwagę ramy jednolitego rynku. Inwestycje finansowane przez EBI, EFI lub EFIS wykazują pozytywne wyniki, w tym dla niezbędnych projektów regionalnych. Jednakże nadal jest ich zbyt mało, aby zniwelować niedobór inwestycji, zwłaszcza w czasach kryzysu. Instrumenty te powinny przyczynić się do stworzenia wystarczająco stabilnego systemu umożliwiającego dzielenie się publicznymi i prywatnymi źródłami finansowania. Trzeba wykorzystać

⁽⁴⁾ Więcej szczegółów w Dz.U. C 177 z 18.5.2016 r., s. 16.

zarządzaną elastyczność w ramach paktu stabilności i wzrostu, aby można było zastosować złotą zasadę, zgodnie z którą inwestycje i powiązane z nimi wydatki bieżące powinny być wdrażane tak, by prowadziły do osiągnięcia przyszłych korzyści i skutków. Należy wyraźnie przenieść ukierunkowanie reform strukturalnych z poziomu poszczególnych państw członkowskich na ogólne funkcjonowanie jednolitego rynku.

3.4.1. Celem reform strukturalnych powinno być przede wszystkim zlikwidowanie istniejących zaburzeń równowagi i stworzenie warunków dla długofalowego rozwoju zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ. Wśród tych zaburzeń można wskazać coraz większe różnice w obrębie UE i państw członkowskich. Reformy strukturalne powinny prowadzić do przyjęcia środków uwzględniających kontekst ogólnounijny, a nie tylko jednostkowe potrzeby poszczególnych państw członkowskich.

3.4.2. Na poziomie UE reformy muszą być ukierunkowane nie tylko na krajowe priorytety polityczne, lecz także na szerszą perspektywę unijną, tj. projekty strategiczne będące w stanie stworzyć solidną wartość dodaną UE.

3.4.3. Reformom strukturalnym powinno towarzyszyć promowanie wysokiej jakości miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedniego poziomu płac i pełnego poszanowania sprawiedliwości społecznej.

3.4.4. Nadal potrzeba wielu reform, by poprawić przepisy, które będą w stanie wspierać rozwój przedsiębiorstw i zapewniać odpowiednią ochronę obywateli. Wśród obszarów wymagających reform strukturalnych wymienić można przepisy dotyczące rozpoczynania działalności, pozwolenia na budowę, uzyskanie kredytu, handel ponadgraniczny, rejestrację własności i harmonizację przepisów podatkowych. Będzie to sprzyjać sprawnemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, a jednocześnie ograniczać przypadki szkodliwej konkurencji. Ważna rola przypada również warunkom publicznym i politycznym (tj. skuteczności i uczciwości w sektorze publicznym, pewności i stabilności w całym okresie realizacji projektu). W odniesieniu do powszechnej akceptacji tych reform należy zauważyć, jak skomplikowany proces kryje się za ich wdrażaniem, a ich wynik makroekonomiczny zależy od funkcjonowania wielu złożonych procesów na poziomie mikro. Wyjaśnienie tych skutków stanowi ważny warunek wstępny uzyskania poparcia publicznego dla tych reform. Poparcie to zaś wymaga, aby o instrumentach tworzonych z myślą o przyszłym funkcjonowaniu strefy euro decydowano w uprawniony, demokratyczny sposób, z poszanowaniem odpowiedniej równowagi między filarem gospodarczym a społecznym.

3.4.5. Istnieje przestrzeń dla wzmocnienia powiązań między potrzebą reform strukturalnych, europejskim semestrem, wieloletnimi ramami wdrażania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (lub bardziej ogólnie budżetu UE) oraz lepiej rozwiniętą i skuteczniejszą strefą euro. Zacieśnianie powiązania między reformami strukturalnymi a budżetem UE, które ma na celu wspieranie konwergencji w perspektywie średnio- i długoterminowej, jest ściśle związane z przewidywanym ograniczeniem polityki luzowania ilościowego prowadzonej przez EBC, gdy zaostrożona polityka monetarna stworzy więcej możliwości wykorzystania wpływów podatkowych.

3.5. Jednocześnie trzeba natężyć wysiłki zmierzające do osiągnięcia pozytywnej konwergencji warunków życia i standardów socjalnych oraz wynagrodzeń w obrębie państw członkowskich i między nimi. Stanowi to niezbędny warunek zwiększenia zaufania do UE i zagwarantowania przyszłości Europy. Europejski filar praw socjalnych powinien wspierać konwergencję.

3.5.1. W tym kontekście Komitet sugeruje, że potrzebujemy polityki, która wzmocni popyt wewnętrzny w UE i w strefie euro, a zwłaszcza w krajach o wysokich nadwyżkach na rachunku obrotów bieżących lub w handlu, tak aby przywrócić równowagę w strefie euro oraz w stosunkach z resztą świata.

3.5.2. Państwa członkowskie UE nie powinny opierać swoich strategii konkurencyjności na założeniu, że poziomy płac pozostaną na niskim poziomie. Skuteczny zestaw środków polityki gospodarczej powinien doprowadzić do ożywienia inwestycji w infrastrukturę, a zwiększenie wydatków na edukację, badania naukowe, szkolenia i umiejętności powinno znaleźć odzwierciedlenie we wzroście wydajności i silniejszym wzroście płac i dochodów, przy jednoczesnym uwzględnieniu cyklu życia, rozwoju kariery zawodowej i zmieniających się kosztów życia. Jednakże EKES uwzględnia różne sytuacje poszczególnych państw członkowskich i ich odpowiedzialność w pierwszym rzędzie za rozwiązanie tej kwestii za pośrednictwem nowoczesnych metod rokowań zbiorowych.

3.5.3. Sytuacja na rynku pracy w szeregu krajów strefy euro wskazuje na to, że oczekiwane reformy strukturalne w tym obszarze powinny skupiać się na ograniczeniu wysokiego poziomu zatrudnienia na czas określony, niedobrowolnej pracy w niepełnym wymiarze godzin i niskich płac oraz na promowaniu dobrej jakości zatrudnienia pracowników z wyższym poziomem wykształcenia i umiejętności. Nowy rodzaj reformy pracy powinien opierać się na rzetelnym dialogu społecznym i rokowaniach zbiorowych opartych na autonomii partnerów społecznych. W ten sposób nie tylko zwiększa się sprawiedliwość społeczną, lecz także sprzyja wydajności gospodarki.

3.6. W kontekście obecnych przepisów można wdrożyć zwłaszcza środki mające na celu przeprowadzenie reform strukturalnych i zacieśnienie koordynacji polityki gospodarczej i fiskalnej. Kolejne wieloletnie ramy finansowe na okres po 2020 r. mogą dodatkowo wzmocnić te kroki. Z drugiej strony, dalsza konsolidacja strefy euro, ze wspólną polityką budżetową czy silniejszą obecnością euro na arenie międzynarodowej, wymaga wprowadzenia całkowicie nowych przepisów.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Z powodów wskazanych w niniejszej opinii EKES wzywa Komisję Europejską i Radę do uwzględnienia odpowiedniego pozytywnego kursu polityki budżetowej w zaleceniach w sprawie polityki gospodarczej strefy euro w 2018 r. Propozycja ta ma szczególne znaczenie w związku z potrzebą zapewnienia odpowiedniego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz sprawnego połączenia polityki gospodarczej i pieniężnej, których ekspansywnego charakteru nie da się przedłużyć w nieskończoność.

4.2. Komitet jest zdania, że podczas wdrażania popieranego przez niego planu inwestycyjnego dla Europy priorytetem powinny być projekty, które przestrzegają celów zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniają odpowiedzialność społeczną i środowiskową.

4.3. EKES jest przekonany, że zmiany paradygmatu polityki gospodarczej UE w ostatnich miesiącach wyraźnie demonstrują wzrost politycznego poparcia dla podejścia prowadzącego do unii fiskalnej opartej na strefie euro. W związku z tym zaleca ściśle monitorowanie tego procesu i jest gotów wnieść wkład w położenie większego nacisku na integrację fiskalną jako wstępny warunek bardziej jednolitego otoczenia strefy euro. Istotne jest także obserwowanie, w jaki sposób znajdzie to odzwierciedlenie w ewentualnych zmianach w strukturach i systemach instytucjonalnych.

4.4. Komitet nadal uważa, że w czasach, gdy pogłębienie UGW znów stanowi główny priorytet, bardzo ważne jest, by nie lekceważyć procesów dotyczących skuteczniejszego i sprawniej funkcjonującego jednolitego rynku. Skuteczny i sprawnie działający jednolity rynek to podstawowy wymóg, zanim zaczniemy myśleć o pogłębionej UGW. UGW może spełnić oczekiwania odnośnie do związanych z nią korzyści jedynie pod warunkiem dalszego otwarcia i liberalizacji jednolitego rynku, wzmocnienia jego jednorodności oraz zniesienia widocznych i ukrytych krajowych barier ochronnych.

4.5. EKES zgadza się z opinią, że pogłębienie UGW musi również iść w parze z pośrednictwem finansowym. Najważniejsze elementy unii finansowej to unia bankowa i unia rynków kapitałowych. Unia bankowa dotyczy przede wszystkim stabilnych i przewidywalnych zachowań w sektorze bankowym. Musi również zostać wsparta odpowiednimi środkami finansowymi, by poradzić sobie z ewentualnymi przypadkami upadłości banków. Zaś unia rynków kapitałowych, nadal na wczesnym etapie rozwoju, jest rozumiana jako rozszerzenie możliwości przyznawania środków finansowych. Efekty lepszego funkcjonowania pośrednictwa finansowego powinno z kolei być widać w sferze realnych inwestycji.

4.6. Przyszłość Unii Europejskiej zależy również od wzmocnienia integracji i umacniania roli UE w kontekście globalnym. Jest to jeden z niewielu kluczowych priorytetów, zwłaszcza w chwili obecnej, i stanowi przedmiot wspólnego zainteresowania wszystkich państw członkowskich UE. Aby zrealizować ten cel, pożądane byłoby wzmocnienie wspólnej reprezentacji UE na scenie międzynarodowej i na tym szczeblu – promowanie i respektowanie wspólnych wartości, zasad i polityk, takich jak swoboda polityczna i gospodarcza oraz równość i sprawiedliwość społeczna, wartość swobodnego handlu i inwestycji, tworzenie warunków sprzyjających sprawiedliwej i otwartej konkurencji oraz wyeliminowanie nielegalnych i mających przestępczy charakter praktyk prowadzenia działalności gospodarczej, takich jak nadużywanie systemów podatkowych i procedur zamówień publicznych. Ponadto absolutnie zasadnicze znaczenie ma poszanowanie praw socjalnych i obywatelskich oraz podstawowych wymogów w zakresie norm środowiskowych.

Bruksela, dnia 19 października 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego